

Літопис подій

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА, НЕ РОЗМЕЖОВАНА КОРДОНАМИ

Відзначення 140-літнього ювілею Ольги Кобилянської розпочалося 14–15 листопада 2003 року, в її рідному містечку Гура-Гуморулуй (Румунія) з Міжнародної науково-практичної конференції та відкриття пам'ятника видатній письменниці.

На відкритті конференції “Ольга Кобилянська – життя і творчість” прозвучали привітання примаря м.Гура-Гуморулуй *Мірчі Добре*, голови Союзу українців Румунії, депутата румунського парламенту *Степана Ткачука*, радника Міністерства культури і культів Румунії *Ярослави Колотило*, проректора Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича проф. *Степана Мельничука*, декана філологічного факультету Сучавського університету “Штефан чел Марє” проф. *Іона-Хорі Бирляну* та Генерального консула України в Сучаві *Василя Боєчка*.

Далі було заслухано низку доповідей і повідомлень, виголошених румунськими та українськими філологами. *І.-Х.Бирляну* вів мову про місце О.Кобилянської в літературі, його колега *А.Регуш* – про змалювання природи в прозі письменниці. Старших підтримали молоді дослідники із Сучави: *Ш.Гренюк* (“Ольга Кобилянська та кілька невідомих деталей біографії М.Емінеску”), *А.Козмей* та *А.Герцану* (“Гуманістичний пафос новелістики Ольги Кобилянської”), *Д.Антон* та *Ю.Гренюк* (“Життя і творчість Ольги Кобилянської у сприйнятті студентів Сучавського університету “Штефан чел Марє”). Спільну доповідь – “Загальнолюдські цінності в творчості Ольги Кобилянської” – запропонували присутнім викладач Сучавського університету *Д.Волощук* і професор Чернівецького університету, який читає лекції в Сучаві, *В.Антофійчук*. Чернівчани, крім того, виголосили доповіді “Дорогами юної Ольги Кобилянської” (*В.Вознюк*), “Ольга Кобилянська в історії української літературної мови” (*Л.Ткач*), “Повість О.Кобилянської “Земля”: погляд крізь призму сторіччя” (*С.Кирилюк*), “Ольга Кобилянська в останній період творчості (1914 – 1942 рр.): нові матеріали” (*Я.Мельничук*). Підсумував роботу конференції декан філологічного факультету ЧНУ проф. *Б.Бунчук*. Відкриття пам'ятника письменниці роботи львівського скульптора Р.Романовича та архітектора В.Ткача в центрі Гура-Гуморулуй зібрало, крім учасників конференції, мешканців містечка, гостей із Сучави, Бухареста, Чернівців, Києва. Серед інших пролунало натхненне слово Шевченківського лауреата поета *Михайла Ткача*.

Після Гура-Гуморулуй вшанування Ольги Кобилянської продовжилось в Чернівцях, де вона прожила 51 рік і де знайшла вічний спочинок. 27 листопада, в день народження письменниці, в Чернівецькому університеті розпочалася дводенна наукова конференція, що, маючи офіційний статус всеукраїнської, насправді була міжнародною: в її роботі, крім науковців з багатьох регіонів нашої країни, взяла участь представницька делегація з Румунії та вчені з Білорусії.

На пленарному засіданні конференції, крім привітальних слів, прозвучали наукові доповіді професорів *Б.Мельничука* (Чернівці) “Серце, що вмістило Буковину й світ”, *П.Кононенка* (Київ) “Традиції Ольги Кобилянської в українській літературі”, *М.Кудрявцева* (Кам'янець-Подільський) “Повість О.Кобилянської “Земля” в контексті літератури про злочин і кару: філософський аспект”.

Дводенна робота секцій – літературознавчих (п'ять) і мовознавчих (чотири) відбувалася в університеті та в літературно-меморіальному музеї О.Кобилянської.

На секціях літературознавчих розглядалися питання біографії й творчості письменниці, інтерпретації постаті й творчості О.Кобилянської в літературознавстві, художній літературі й театральному мистецтві, а також місця у світовій літературі.

В.Вознюк (Чернівці), автор доповіді “До питання про неучасть О.Кобилянської в альманасі “Перший вінок”, довів, що найбільш причетною до цієї неучасті була таки Н.Кобринська, а не І.Франко, як вважають дотепер. Маловисвітлені аспекти життя і творчості письменниці з Буковини з’ясувалися в доповідях *Н.Бабич* (Чернівці) “Довіку Панна Ольга (до проблеми психології жіночої самотності)”, *С.Богдан* (Луцьк) “Щоденниковий образ Ольги Кобилянської”, *Ю.Гречанюка* (Чернівці) “Фактологічна основа творів О.Кобилянської і проблема історизму”, *Л.Ковалець* (Чернівці) “Діти в художньому світі Ольги Кобилянської”, *Л.Вашків* (Тернопіль) “Українське літературне життя крізь призму епістолярію О.Кобилянської”, *Я.Мельничук* (Чернівці) “Місце творів О.Кобилянської 20–30-х років ХХ ст. у художній спадщині письменниці”, *Л.Починок* (Кам’янець-Подільський), “Природа у життєтворчості Ольги Кобилянської”, *А.Данилевич* (Чернівці) “Філософська концепція природи в повісті О.Кобилянської “Через кладку”, *Ю.Микосянчик* (Чернівці) “Проблема виховання в романі О.Кобилянської “Апостол черні”, *Л.Жижченко* (Слов’янськ) “Проблема як фактор жанротворення в романі О.Кобилянської “Апостол черні”, *В.Антофійчука* (Чернівці) “Біблійні архетипи у творчості Ольги Кобилянської”, *О.Мацяк* (Львів) “Асоціативний і номінативний живопис Ольги Кобилянської”, *С.Кирилюк* (Чернівці) “Модифікаційний ракурс фаустівського мотиву в повісті О.Кобилянської “За ситуаціями”, *І.Кейван* (Чернівці) “Центральність “маргіналів” О.Кобилянської”, *Л.Дорошко* (Брест) “Цілісна концепція людини в повісті О.Кобилянської “Земля”, *А.Гречанюка* (Чернівці) “Становлення літературного імені Ольги Кобилянської в газеті “Буковина”, *Р.Бродської* (Севастополь) “Вшанування 35-ої річниці літературної діяльності О.Кобилянської в 1922 р.”, *М.Федуль* (Івано-Франківськ) “Особа автора в художніх текстах О.Кобилянської та спогадах про неї”, *М.Зушмана* (Чернівці) “Ольга Кобилянська і Богдан Лепкий: перегук творчих стихій”, *О.Колодій* (Чернівці) “Ольга Кобилянська і Теодот Галіп”, *М.Крупи* (Тернопіль) “Третій “Заповіт” української літератури і композиційно-мовленнєві засоби його декларації в лірико-філософській новелі О.Кобилянської “Думи старика”.

Із доповідями виступили також *М.Токарюк* (Чернівці) “Традиції Ольги Кобилянської в малій прозі Михайла Івасюка” та *Т.Качак* (Івано-Франківськ) “Творчість О.Кобилянської і сучасна українська “жіноча проза”. Студенти випускних курсів Чернівецького університету підготували й виголосили доповіді: *О.Федорова* – “Ольга Кобилянська і Сидонія Никорович (Гнідий)”, *А.Буханець* – “Новела О.Кобилянської “Під голим небом” і оповідання М.Коцюбинського “Що записано в книгу життя”: порівняльний аналіз”, *О.Бурдега* – “Ольга Кобилянська в оцінці Сергія Єфремова”. На секції “О.Кобилянська у літературознавстві, художній літературі й театральному мистецтві” виголосили доповіді чернівчани *О.Попович* – “Федір Погребенник – дослідник життя і творчості Ольги Кобилянської”, *О.Горбатюк* – “Ольга Кобилянська в інтерпретації Степана Смаль-Стоцького”, *Т.Сулятицький* – “Твори О.Кобилянської в Чернівецькому українському музично-драматичному театрі її імені”, *Т.Кисельова* – “О.Кобилянська у працях науковців Чернівецького університету”, *Т.Мурашевич* – “Образ Ольги Кобилянської в художній літературі”, *Ю.Дайка* – “Потенціал історико-біографічного твору есеїстичного характеру в змалюванні психології героїв (на прикладі повісті В.Врублевської “Емансипантка)”, *Н.Мельничук* – “Твори О.Кобилянської у фондах наукової бібліотеки Чернівецького університету”.

На секції “О.Кобилянська в контексті світової літератури” виступили з доповідями *О.Романець* (Чернівці) – “Румунські мотиви у житті й творчості Ольги Кобилянської”, *О.Голота* (Запоріжжя) – “Аспекти стильової спорідненості у прозі О.Кобилянської та І.Тургенєва”, *О.Івасюк* (Чернівці) та *С.Ковальська* (Львів) – “Ольга Кобилянська і Чехія”, *Л.Василик* – “Ольга Кобилянська у взаєминах з Іриною Левинською”, *І.-Х.Бирляну* (Сучава, Румунія) – “Місце Ольги Кобилянської в літературі” та ін. Професор Сучавського університету з прикрістю констатував, що в Румунії перекладено лишень один твір О.Кобилянської – повість “Земля”, та й то не з оригіналу, а з російськомовної інтерпретації. Зарадити справі вирішили на факультеті, який він очолює, почали з перекладу новели “Битва”, який нині здійснюється. Автори доповіді про зв’язки О.Кобилянської з Чехією вели мову про особливості здійсненого Терезою Турнеровою чеського перекладу творів української письменниці. Вони оприлюднили також архівні матеріали, пов’язані зі

створенням оргкомітету з нагоди приїзду О.Кобилянської до Праги в 1928 р. та надання письменниці звання почесного доктора Українського Вільного Університету в 1931 р.

Особливості мови творів О.Кобилянської розглядалися в десятках доповідей, виголошених лінгвістами Чернівців, Тернополя, Ужгорода, Херсона та інших міст.

На заключному пленарному засіданні конференції виступив племінник Ольги Кобилянської — доктор хімічних наук, проф. Чернівецького університету *Олег Панчук*.

У прийнятій ухвалі висловлено негативне ставлення до вилучення зі шкільних програм роману О.Кобилянської “Земля”: заміна його повістю “Людина” неадекватна. Ухвалено також приступити до підготовки багатотомного зібрання творів письменниці та укладання словника її мови.

м. Чернівці

Богдан Мельничук

ЧЕТВЕРТІ ЛЕСЕЗНАВЧІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ

24–25 лютого ц.р. у Волинському державному університеті імені Лесі Українки проходили Четверті лесезнавчі наукові читання, в яких взяли участь літературознавці та мовознавці з Києва, Чернівців, Житомира, Івано-Франківська, Рівного, Кіровограда, Ніжина, Луцька, Бреста.

На пленарному засіданні з привітанням виступили проректор ВДУ, проф. *В.Баран*, директор Інституту літератури імені Т.Шевченка НАН України акад. *М.Жулинський*, з доповідями “Шлях на Голгофу родини Косачів” *Л.Монастирецький* (Житомир), “Взаємини “людина-природа” в “Лісовій пісні” Лесі Українки” *Л.Скупейко* (Київ), “Задавлена проблема атрибуції автора статті “Тисячолітні поетичні твори” (1910)” *Г.Аврахов* (Київ), “Я не належу до великих прихильників...” — що не любила Леся Українка в людях і в собі” *Н.Бабиц* (Чернівці), “Ще один документ до біографії П.А.Косача” *Н.Пушкар* (Луцьк).

Упродовж двох днів на засіданні 8 секцій було заслухано понад 38 доповідей і повідомлень з літературознавства і 10 — з мовознавства. Основними тематичними акцентами конференції стали: Леся Українка і літературний процес кінця ХІХ — поч. ХХ ст.; поетика і психологія творчості Лесі Українки; драматургія Лесі Українки; творчість Лесі Українки в координатах української і світової культури; проблеми наукової біографії Лесі Українки. Родина Косачів; рецепція творчості Лесі Українки; мовотворчість Лесі Українки в контексті національно-мовної картини світу.

Цікаве, оригінальне, подеколи дискусійне бачення певних проблем життєвої та творчої біографії поетеси звучали в доповідях і повідомленнях на секційних засіданнях: “Проблема Сафо у творчості Лесі Українки” *Н.Зборовської* (Київ), “Воїн на марсовому полі” (про “Адвоката Мартіана” Лесі Українки)” *Р.Тхорук* (Рівне), “Незнана Леся: штрихи до психологічного портрета” *С.Михиди* (Кіровоград), “А одну з моїх сестер поцінує вся радянська громадськість...”. Сторінки слідчої справи Ізидори Косач-Борисової” *А.Дуби* (Київ), “Понятійний апарат модернізму в контексті літературно-критичних досліджень Лесі Українки” *Г.Яструбецької* (Луцьк), “Про вічну силу весни...”: інтенції лірики Лесі Українки” *М.Хмелюк* (Луцьк), “Рецепція Лесі Українки у працях М.Драй-Хмари: до проблеми європеїзму літературних традицій” *І.Констанкевич* (Луцьк), “Філософія життя в драмі-феєрії Лесі Українки “Лісова пісня” *Л.Дорошко* (Брест), “Повертаючись до витоків (З історії вивчення творчості Лесі Українки на Волині)” *Н.Сташенко* (Луцьк), “Український світ античної Ніуби” *О.Яблонської* (Луцьк), “Мала проза Б.Лепкого і Лесі Українки: спроба контактано-типологічного прочитання” *М.Зушмана* (Чернівці), “Епістолярний образ Лесі Українки” *С.Богдан* та ін.

Глибиною літературознавчого аналізу вирізнялись наукові розвідки науковців з Луцька *М.Моклиці* “Лісова пісня” і “Маруся Чурай” в аспекті психоаналізу”, *Л.Оляндера* “Методологічні засади критичної спадщини Лесі Українки та сучасні концепції”, *Л.Бублейник* “Концепт море у ліриці Лесі Українки”.

Слово і Час. 2004. №5